

Jātiek vaļā arī no nelaipnības

Autors: **Diāna Kārklīņa**

Datums: **30.08.2019**

Izdevums: **Diena**

Rubrika: **Karjeras Diena**

Apstākļi ārzemju studentu plašākai piesaistei Latvijā kopumā vēl ne tuvu nav ideāli

Latvija var kļūt par populāru galamērķi ārvalstnieku acīs gan augstākās izglītības, gan karjeras ziņā, taču, lai to panāktu, nepieciešami kompleksi risinājumi ar ciešu privātā, kā arī publiskā sektora sadarbību un iesaisti. Risināmo jautājumu spektrs turklāt sniedzas no birokrātijas atvieglošanas, infrastruktūras un studiju kvalitātes uzlabošanas līdz pat mūsu sabiedrības tolerances veicināšanai attieksmē pret ārzemniekiem un Latvijas popularizēšanai, lai potenciālajiem studentiem par mūsu valsti būtu labāks priekšstats.

Šādi secinājumi izskanēja vienā no divām paneldiskusijām, ko par ārzemju darbaspēka un studentu piesaisti augusta vidū rīkoja Amerikas Tirdzniecības palāta Latvijā (AmCham) sadarbībā ar nekustamo īpašumu attīstītāju Spire Baltic un stratēģisko konsultāciju uzņēmumu Erda. Diskusijas turpināja sarunu par AmCham jūnijā publicētajā viedokļa ziņojumā Latvija – starptautisks karjeras galamērķis secināto vienkopus pulcēja izglītības un biznesa jomas speciālistus, kā arī Rīgas pašvaldības un Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) pārstāvjus.

Ar reitingiem nepietiks

Skaidrs, ka Latvijai nākotnē kļūs arvien grūtāk iztikt tikai ar pašmāju darbaspēku vien, kura nepietiek jau tagad. Daļu no nepieciešamajiem speciālistiem var piesaistīt, tiem sākot studijas Latvijas augstskolās. Rīga šogad pirmo reizi iekļuvusi prestižajā pasaules labāko studentu pilsētu sarakstā, kurā Lielbritānijas izglītības nozares uzņēmums Quacquarelli Symonds to ierindoja 110. vietā, tomēr apstākļi ārzemju studentiem Rīgā un Latvijā kopumā vēl ne tuvu nav ideāli, atzīst diskusijas Kā padarīt Latviju par atpazīstamu un iekārojamu augstākās izglītības galamērķi? dalībnieki.

LU asociētais profesors un domnīcas Certus direktors Daunis Auers nosauc trīs galvenos iemeslus, kādēļ ārzemju studenti izvēlas studēt Latvijā: studiju vietu trūkuma dēļ izvēlētajā specialitātē viņu pašu valstī, labākas izglītības kvalitātes dēļ (Latvijā tā ir labāka nekā Āzijā, pēcpadomju valstīs), kā arī drošu dzīves apstākļu dēļ (tiem var pieskaitīt Latvijas esamību ES). «10% no Latvijā studējošajiem ir no ārvalstīm, Rīgā vien tie ir ap 20%, pat neieskaitot Erasmus studentus. Tas ir liels studentu skaits, ar ko jāreķinās un par kuru vajadzībām un interesēm jādodomā,» D. Auers uzsver.

Lai politiskās nesaskaņas netraucētu tiekties pēc labākas izglītības kvalitātes, universitātēm jābūt nošķirtām no valsts, tāpat Latvijas augstskolām nepieciešams papildu finansējums, lai tās sasniegtu labākus rezultātus starptautiskajos augstskolu reitingos, norāda IZM parlamentārā sekretāre Anita Muižniece. Biznesa augstskolas Turība priekšsēdētājs un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras prezidents Aigars Rostovskis papildina – visām Latvijas universitātēm (neatkarīgi no īpašuma formas) ir jābūt līdzvērtīgi pieejai finansējumam, jo tās cīnās par rezultātiem globāli un nes Latvijas vārdu pasaulē. Viņaprāt, arī Rīgas domei vairāk jāiesaistās šo jautājumu risināšanā, jo vairākums Latvijas augstskolu atrodas tieši galvaspilsētā.

RSU Starptautisko sakaru departamenta direktore Baiba Pētersone novērojusi – ārzemju studenti un viņu vecāki starptautiskajiem augstskolu reitingiem nepievērš tik lielu uzmanību, jo, pieņemot lēmumu par studiju galamērķi, tiek izskatīti arī citi būtiski faktori, piemēram, drošība, dzīves apstākļi un iespējas atrast darbu pēc absolvēšanas. Tiesa, studiju kvalitāte ir ļoti svarīga, un Latvijas augstskolas jau iekarojušas starptautisku atpazīstamību un reputāciju noteiktās studiju jomās, piemēram, RSU – medicīnā. «Latvijas universitātēm, kas spēj piedāvāt personisku pieeju studentiem, viņus veiksmīgi integrēt un nodrošināt mentoringu, ir labas izredzes piesaistīt ārzemju studentus,» spriež B. Pētersone.

Reitingu nozīmi aicina nepārvērtēt arī D. Auers: «Universitātēm ir jāizvirza reālistiski un nozīmīgi mērķi, nevis jākoncentrējas uz reitingiem. Arī politiskā līmenī ekspektācijas par izglītības kvalitāti jāpiemēro reālajam šibrīža iespējām un jābeidz mētāties ar skaļiem saukļiem.» Viņš arī piebilst, ka Latvijā trūkst institūcijas, kas konkrēti risina universitāšu problēmas un veido stratēģiju, kā tām rīkoties, tostarp ārzemju studentu piesaistē. Tāpat uz konkrētas rīcības stratēģijas un nākotnes plāna trūkumu izglītības jomā valstiskā mērogā norāda sociālantropologs un vides plānošanas speciālists Viesturs Celmiņš, akcentējot arī nepietiekamo finansējumu izglītībai kopumā.

Nepietiekama ir valsts pretimnākšana arī attiecībā uz ārvalstu mācībaspēku piesaisti Latvijas augstskolām, kas ir ļoti nozīmīgs faktors, lai celtu Latvijas sniegtās izglītības konkurētspēju starptautiskā līmenī, uzsver A. Rostovskis. «Gribētos lielāku politikas veidotāju izpratni par iespēju augstskolās pilnvērtīgi rezidēt ārvalstu mācībaspēkiem, neprasot viņiem obligātu latviešu valodu. Šobrīd universitātes pulcē daudz talantu, tomēr tas ir pašu iniciatīvas rezultāts un trūkst valsts atbalsta,» viņš saka.

Lai jūtas gaidīti

Izglītības kvalitāte nav vienīgais arguments, pēc kā ārzemju studenti izvēlas savu studiju galamērķi. Kā secina diskusijas dalībnieki, ļoti svarīgs ir arī pilnvērtīgs infrastruktūras nodrošinājums – ir nepieciešamas studentiem piemērotas dzīvesvietas, ērti un patīkami apstākļi augstskolā, arī organizēta un pārdomāta studentu uzņemšana u. tml. V. Celmiņš uzsver, ka ārzemju studentu piesaistē nevajadzētu novērtēt par zemu dzīves kvalitāti Latvijā. «Rīgai ir potenciāls kļūt pat par Baltijas valstu lielāko studentu pilsētu, piedāvājot mitnes vietu starptautiskajiem studentiem. Mums ir lidosta, drīz būs Rail Baltica, respektīvi, mums ir svarīgas infrastruktūras sastāvdaļas. Apvienojot universitāšu resursus, ir iespējams attīstīt šo potenciālu,» viņš spriež, taču atzīst, ka tāds jautājums kā studentu mājokļi šobrīd lielā mērā ir atstāts pašplūsmā, tāpēc ārvalstu studenti rīkojas paši, piemēram, vācu jauniešiem ir atsevišķas slēgtas grupas, kurās viņi dalās un nodod tālāk nākamajiem studentiem Rīgā esošos īres dzīvokļus.

Diskusijas dalībnieki uzsver, ka Latvijas infrastruktūras un vides mīnuss ir tas, ka tā nav piemērota nelatviešiem – trūkst norāžu un informācijas, piemēram, angļu valodā. Rīgas Tūrisma attīstības biroja valdes locekle Ieva Lasmane stāsta, ka ārvalstu studenti nereti vērsas pēc palīdzības pie Live Riga, meklējot informāciju par mājokļa īri, transportu pilsētā, jo nekur nav iespējams to atrast apkopotā veidā un angļiski. I. Lasmane norāda, ka arī tūrisma kontekstā ārzemju studenti Latvijai ir ļoti svarīga auditorija – viņi ir ieinteresēti apskatīt Latviju, un pie viņiem ciemos brauc draugi un ģimene. «Tūristu aptaujās arī atklājas, ka Rīgā ir grūti

orientēties, ja nezina valodu, un vietējie iedzīvotāji ir neatsaucīgi, reizēm pat nelaipni pret ārzemniekiem. Tieši vietējo nelaipība visbiežāk ir iemesls, kādēļ viesošānās Rīgā atstāj negatīvu iespaidu,» teic I. Lasmane.

Lai piesaistītu ārvalstu studentus, viņiem jāatvieglo arī darba sākšana Latvijā jau mācību laikā. «Tendence rāda, ka studenti pēc augstskolu absolvēšanas dodas prom no Latvijas, tāpēc ir jāpiedāvā pieejamas darba iespējas, kas mudinātu palikt šeit. Tāpat arī potenciālajiem studentiem darba iespējas radītu vēlmi izvēlēties Latviju kā studiju galamērķi,» saka A. Rostovskis.

Diskusijas dalībnieki ir vienprātīgi, ka Latvijā jārada pielāgota, pretimnākoša vide, kurā ārzemju studenti justos gaidīti. «Nav jātiecas būt neparastiem. Labākās pasaules universitātes ir garlaicīgas un vienvēidīgas. Lai sacenstos ar tām, mums vienkārši nepieciešams nodrošināt patīkamus apstākļus studentiem, lai viņi šeit justos brīvi,» saka V. Celmiņš. A. Rostovskis norāda, ka Latvijai savā vizijā ir skaidri jāformulē mērķis kļūt par tikšanās vietu talantīgiem cilvēkiem – gan vietējiem, gan arī ārzemniekiem. Politikiem un valsts vadītājiem talantu piesaiste, viņaprāt, būtu jāvirza kā prioritāte, veidojot gan politiku, gan arī Latvijas ārējo tēlu. Savukārt B. Pētersone sarunā par ārzemju studentu piesaisti, noturēšanas problēmām un to risināšanu aicina plašāk iesaistīt pašus ārzemju studentus. «To līdz šim bieži esam piemirsuši,» viņa teic.

Maksa par pakalpojumu: **0.48** EUR

© Lursoft, Lursoft IT 1997-2019. Lietotājs, lietojot sistēmas, apņemas ievērot Fizisko personu datu aizsardzības likumu, Autortiesību likumu un Lursoft sistēmas izmantošanas noteikumus. Lietotājam aizliegts izmantot jebkādas automatizētas sistēmas vai iekārtas (robotus) piekļuvei sistēmai bez rakstiskas saskaņošanas ar Lursoft. Datu bāzei ir izziņas raksturs, un tai nav juridiska spēka. Lursoft nenes nekādu atbildību par darbībām vai lēmumiem, kas balstīti uz saņemto pakalpojumu.